

Els Poemes de Venècia dels Fulls anteriors, atribuïts a un inexistent Ros Bertran, són originals de Rosa Bertran

Bocins de vida que pessiguen

RAFART i COROMINAS, Susanna.

La pols de l'argument.

Col·lecció de tinta, 15.

Edi-Liber editorial.

Barcelona, 2000.

117 pàgines.

La inundació.

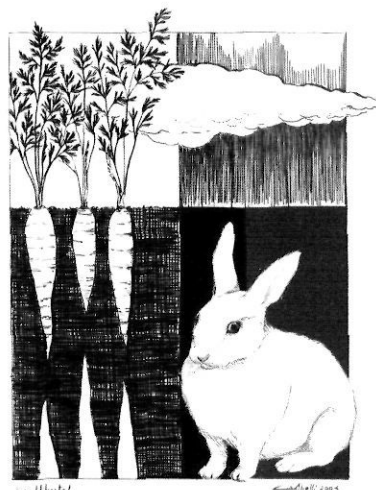
Beta, 138.

Edicions Proa.

Barcelona, 2003.

146 pàgines.

Cal saludar complaguts l'aparició d'aquest nou llibre de relats, *La inundació*, de l'eminent poeta nascuda a Ripoll Susanna Rafart i aprofitar l'avinentesa per recuperar l'anterior, *La pols de l'argument*, que va suposar la seva entrada en el món de la narrativa per a adults. I l'associació d'ambdós títols no és circumstancial: entre un i altre recull —no en va han estat escrits per la mateixa mà— hi ha nombroses semblances. Des del nombre de relats —vint a *La pols de l'argument*, dinou a *La inundació*— o llur extensió, o brevetat —entre dues i catorze pàgines—, fins a l'alternança entre el monòleg interior i el narrador omniscient o algunes coincidències temàtiques. Les diferències, amb tot, són també presents, i palesen, en certa manera, l'evolució de l'autora. Si la disposició del text en el primer dels reculls donava espai a la separació de paràgrafs, de petits subcapítols, a la disposició habitual dels fragments dialogats, en el segon l'autora s'ha imposat una constricció formal que en comptes de diluir l'argument exposat l'essencialitza: em refereixo al fet que tots dinou relats consten només d'un paràgraf. Val a dir que aquesta constricció formal arriba al seu màxim extrem amb *Un punt de dolç*: una complexa, i extensa, frase que ocupa dues pàgines, una veritable *pièce de bravure* compositiva, semblant a algun dels darrers poemes del seu *Pou de glaç*. La seva demostrada, i reeixida, experiència com a poeta fa que els relats excel·leixin quant a llenguatge i forma: la tria i combinació dels mots més adients, el ritme i l'eufonia d'alguns fragments, la sàvia i ben travada combinació de veus diverses en aquells relats en què s'abandona el

monòleg interior, el diàleg amb interlocutor mut o la narració en tercera persona, amb els casos paradigmàtics dels darrers relats d'ambdós reculls —que són també els que els donen títol—, veritables devessalls de veus diverses que s'entrellacen. Però la literatura no és només forma; l'argument, el tema, vehiculats a través d'aquesta forma, són fonamentals, si no ens trobaríem només amb prosa decorativa. Molts temes són comuns en ambdós reculls: la infantesa, el pas de l'adolescència al món adult, l'amor, la recerca d'un sentit a l'existència, la creació literària i artística —força més present en el primer dels reculls—; l'aparició de la vellesa i els conflictes familiars en alguns dels relats del segon recull marca una diferència que també s'accentua amb el trasllat a ambients rurals dels arguments eminentment urbans del primer. I també és comú a ambdós reculls, com un persistent baix continu, el protagonista que cerca infructuosament la felicitat, que «només és possible en els bons fingidors», com llegim a *La Fira*. Però no ens esperéssim pas respostes a cap de les grans preguntes ni arguments amb plantejament, nus i desenllaç prolixament desenvolupats: si n'hi ha, són només esbossats; predominen els petits retalls o bocins de vida, amb els seus insignificants plaers i mancances, disgustos i satisfaccions. Com deia Paul Celan, «la veritat es troba en el detall» i és la minuciosa, a vegades, descripció d'aquest detall allò que l'autora ens ofereix per tal de convidar-nos a anar més enllà, suscitar-nos noves preguntes i convidar-nos a cercar-ne les respostes. A voltes amb un alè poètic lleugerament perceptible que ens l'acosta a la seva admirada Mercè Rodoreda (llegiu *L'àngel* o *Les altres veus*), d'altres amb subtils ironies i situacions sorprenentment absurdes que ens evoquen el món de Pere Calders (llegiu *La taula* o *Un cadàver diplomàtic*). Però no voldria emboirar-los el sentit de les coses —que és allò que massa sovint fan els crítics, com llegim a *L'escriptor indigne*, tercer relat del primer recull— ni cansar-los amb altres consideracions tècniques. Només volia convidar-los a descobrir l'obra en prosa d'una autora que en poesia ja ha demostrat la seva vàlua i de qui, vistos els resultats, podem esperar fruits més dolços o més madurs.

Lluís Lucero Comas